

Уповноважений Президента
України з прав дитини

СЛУЖБА
ПОРЯТУНКУ
ДІТЕЙ

STIRLING
FOUNDATION

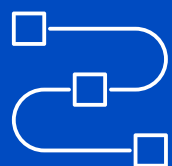
dōTERRA
healinghands™

MISSION823
DEFEND — RESCUE — RESTORE

ОСОБЛИВОСТІ РОЗСЛІДУВАННЯ ТА СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ СПРАВ, ПОВ'ЯЗАНИХ З СЕКСУАЛЬНИМ НАСИЛЬСТВОМ ЩОДО ДИТИНИ, ЗОКРЕМА ОНЛАЙН, ТА ТОРГІВЛЕЮ ДІТЬМИ

Звіт за результатами дослідження

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Мета дослідження:

визначити особливості розслідування та судового розгляду справ, пов'язаних з сексуальним насильством щодо дитини, зокрема онлайн, та торгівлею дітьми, а також специфіку міжвідомчої взаємодії щодо цих питань, на прикладі обраних регіонів.

Завдання:

Вивчити особливості практики здійснення розслідування та судового розгляду справ, пов'язаних з сексуальним насильством щодо дитини, зокрема онлайн, та торгівлею людьми, зокрема і міжвідомчої взаємодії, у обраних регіонах.

Вивчити особливості практики опитування/допиту дитини на етапах розслідування та судового розгляду справ, пов'язаних із сексуальним насильством щодо дитини, зокрема онлайн, та торгівлею дітьми, у обраних регіонах.

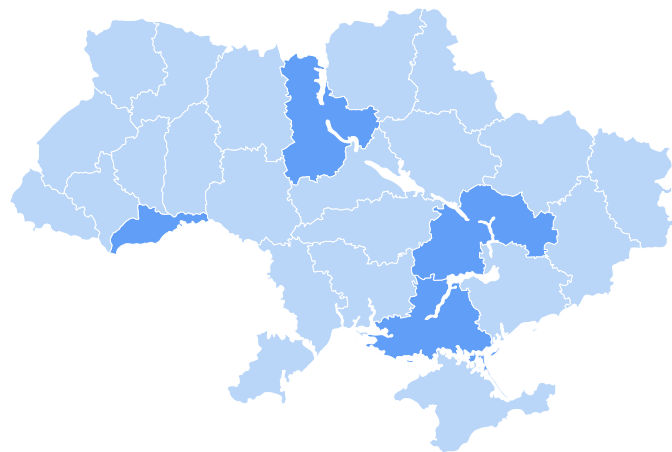
Здійснити аналіз вироків суду, що стосуються сексуального насильства щодо дитини, зокрема онлайн, та торгівлі дітьми.

Визначити актуальні завдання щодо вдосконалення практики проведення розслідування та судового розгляду справ, пов'язаних з сексуальним насильством щодо дитини, зокрема онлайн, та торгівлею людьми.

Розробити відповідні рекомендації.

Регіони дослідження:

м. Київ, Київська, Дніпропетровська, Херсонська та Чернівецька області.

Цільові групи дослідження:

- ✓ поліцейські підрозділів, дотичних до реагування та розслідування випадків пов'язаних з сексуальним насильством щодо дитини, зокрема онлайн, та торгівлею дітьми (ювенальні поліцейські, слідчі, поліцейські підрозділів з протидії торгівлі людьми, кіберполіцейські);
- ✓ представники служб у справах дітей;
- ✓ судові експерти;
- ✓ судді;
- ✓ прокурори;
- ✓ адвокати.

Тривалість дослідження:

- ✓ 3 місяці (20 травня – 20 серпня 2020 року).

Етапи дослідження:

1

Інтерв'ю з експертами (22 особи) для уточнення проблематики та розроблення онлайн-анкети для представників з регіонів дослідження. До числа експертів увійшли представники Національної поліції України, судді, прокурори, адвокати, психологи, що проводять опитування дітей, які постраждали або були свідками злочинів, пов'язаних з сексуальним насильством щодо дитини, зокрема онлайн, та торгівлею дітьми, представники відповідних громадських організацій (далі – експерти).

2

Опитування (142 особи) з представниками з числа цільових груп дослідження з регіонів дослідження (дівчата – респонденти).

3

Аналіз версій суду що стосується сексуального насильства щодо дитини, зокрема онлайн, та торгівлею дітьми (всього 30 версій) за відповідними критеріями.

4

Аналіз отриманих результатів, підготовка висновків та рекомендацій.

Етапи дослідження:

1

Інтерв'ю з експертами (22 особи) для уточнення проблематики та розроблення онлайн-анкети для представників з регіонів дослідження. До числа експертів увійшли представники Національної поліції України, судді, прокурори, адвокати, психологи, що проводять опитування дітей, які постраждали або були свідками злочинів, пов'язаних з сексуальним насильством щодо дитини, зокрема онлайн, та торгівлю дітьми, представники відповідних громадських організацій (далі – експерти).

2

Онлайн анкетування (142 особи) з представниками з числа цільових груп дослідження з регіонів дослідження (далі – респонденти).

3

Аналіз версій суду що стосується сексуального насильства щодо дитини, зокрема онлайн, та торгівлю дітьми (всього 30 версій) за відповідними критеріями.

4

Аналіз отриманих результатів, підготовка висновків та рекомендацій.

Етапи дослідження:

1

Інтерв'ю з експертами (22 особи) для уточнення проблематики та розроблення онлайн-анкети для представників з регіонів дослідження. До числа експертів увійшли представники Національної поліції України, судді, прокурори, адвокати, психологи, що проводять опитування дітей, які постраждали або були свідками злочинів, пов'язаних з сексуальним насильством щодо дитини, зокрема онлайн, та торгівлею дітьми, представники відповідних громадських організацій (далі – експерти).

2

Онлайн анкетування (142 особи) з представниками з числа цільових груп дослідження з регіонів дослідження (далі – респонденти).

3

Аналіз вироків суду що стосуються сексуального насильства щодо дитини, зокрема онлайн, та торгівлею дітьми (всього 30 вироків) за відповідними критеріями.

4

Аналіз отриманих результатів, підготовка висновків та рекомендацій.

Етапи дослідження:

1

Інтерв'ю з експертами (22 особи) для уточнення проблематики та розроблення онлайн-анкети для представників з регіонів дослідження. До числа експертів увійшли представники Національної поліції України, судді, прокурори, адвокати, психологи, що проводять опитування дітей, які постраждали або були свідками злочинів, пов'язаних з сексуальним насильством щодо дитини, зокрема онлайн, та торгівлею дітьми, представники відповідних громадських організацій (далі – експерти).

2

Онлайн анкетування (142 особи) з представниками з числа цільових груп дослідження з регіонів дослідження (далі – респонденти).

3

Аналіз вироків суду що стосуються сексуального насильства щодо дитини, зокрема онлайн, та торгівлею дітьми (всього 30 вироків) за відповідними критеріями.

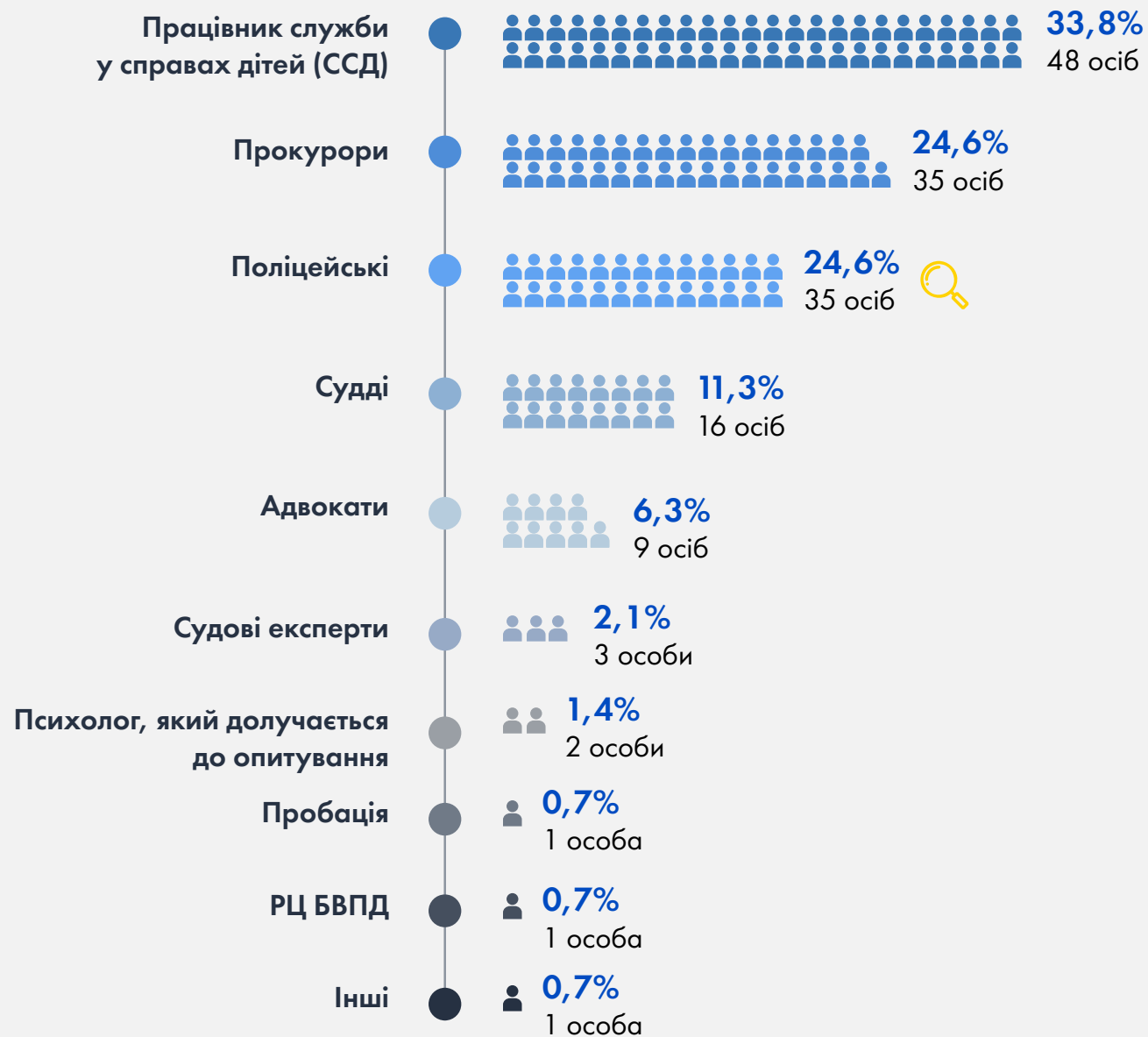
4

Аналіз отриманих результатів, підготовка висновків та рекомендації.

РЕСПОНДЕНТИ

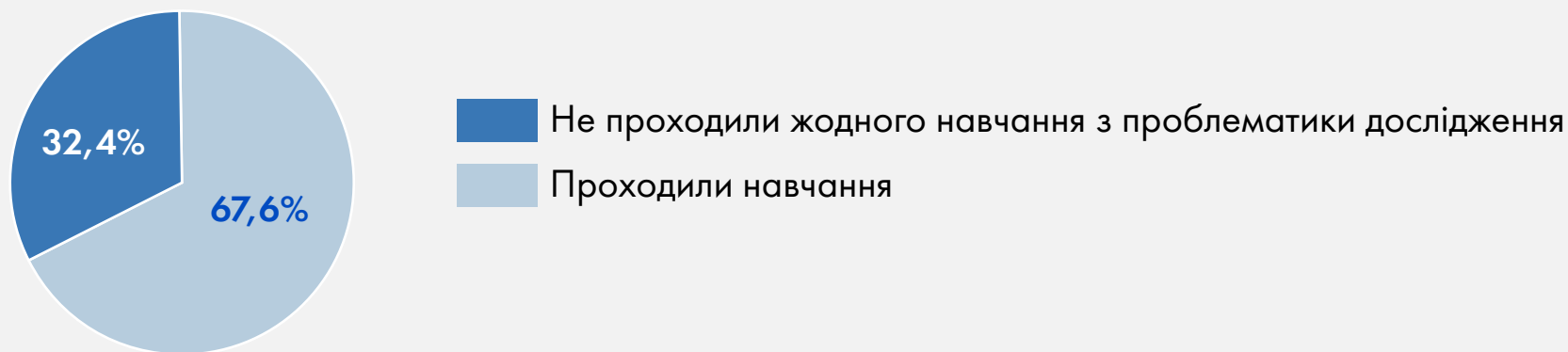
Розподіл респондентів за сферою діяльності (посадою)

Стаж роботи на займаній посаді

Середній стаж роботи респондентів на займаній посаді – **7 років**

Досвід навчання з проблематики дослідження

Респонденти проходили навчання за такою тематикою:

31%

щодо захисту прав та інтересів дитини у кримінальному провадженні (переважно – прокурори, судді, адвокати та представники ССД)

19%

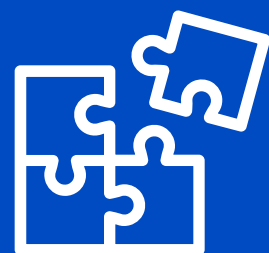
щодо психологічних особливостей дитини (всі – представники ССД та 1 представник пробації)

10,6%

щодо розслідування, опитування/допиту та судового розгляду у справах, пов'язаних з сексуальним насильством щодо дитини, зокрема онлайн, та торгівлею дітьми (представники кіберполіції, судді, слідчі, представники ССД)

7%

інша тематика (переважно – щодо запобігання та протидії домашньому насильству і торгівлі людьми).

ВИСНОВКИ

1

Щодо проблем розслідування злочинів, пов'язаних з сексуальним насильством щодо дитини, зокрема онлайн, та торгівлею дітьми:

1.1

Ключові проблеми розслідування справ сексуального насильства щодо дитини, зокрема онлайн, та торгівлі дітьми:

складність у проведенні опитування дитини і доведення доказів на підставі слів дитини;

непідготовленість фахівців до розслідування справ такої категорії;

відсутність спеціалізації суддів, слідчих та адвокатів щодо справ, де діти постраждали від злочинів або були їх свідками;

незацікавленість та супротив батьків, законних представників дитини в процесі розслідування (що вочевидь пов'язано із страхом розголошення та недотриманням конфіденційності, а також із загальною недовірою до системи правосуддя).

1

Щодо проблем розслідування злочинів, пов'язаних з сексуальним насильством щодо дитини, зокрема онлайн, та торгівлею дітьми:

1.2

Найсуттєвіша причина, через яку у злочинах, які відбуваються у родині, щодо підозрюваної особи не обирається обмежувальний захід або не відбувається вилучення дитини з родини – брак самих лише свідчень дитини для того, щоб винести підозру у вчиненні злочину та звернутися до суду з клопотанням про обрання міри запобіжного заходу.

1

Щодо проблем розслідування злочинів, пов'язаних з сексуальним насильством щодо дитини, зокрема онлайн, та торгівлею дітьми:

1.3

Проблеми зібрання доказів по справам, пов'язаних із сексуальним насильством, зокрема онлайн, та торгівлею дітьми:

ті, що стосуються різних суб'єктів взаємодії: відсутність належної взаємодії; тривалість проведення судових експертиз; незацікавленість спеціалістів у таких справах через низьку доказовість; відсутність кваліфікованих психологів;

ті, що стосуються батьків дитини чи осіб, які їх замінюють: вплив на свідчення дитини; небажання повідомляти про злочини; недовіра до свідчень дитини; звернення до правоохоронних органів із запізненням;

ті, що стосуються етапу досудового слідства: відсутність належної підготовки слідчих; несвоєчасне проведення слідчих (розшукових дій); несвоєчасне опитування дитини психологом;

ті, що стосуються самої потерпілої дитини: вік потерпілих та психологічні особливості, пов'язані з віком; невміння чітко формулювати думку; складність опитування дітей в цілому; страх розказати про насильство; несвоєчасне звернення до правоохоронних органів; зміна свідчень дитиною;

ті, що стосуються специфіки розслідування кіберзлочинів: складність процедури ідентифікації особи злочинця через мережу Інтернет; обмежені технічні можливості; відсутність ІТ-фахівців (щодо ефективного розслідування кібер-злочинів проти дітей); латентність злочинів даної категорії тощо;

інші причини: недосконалість законодавства, зокрема щодо зібрання доказів; відсутність свідків; корупція; низька підготовка кадрів з усіх залучених суб'єктів.

1

Щодо проблем розслідування злочинів, пов'язаних з сексуальним насильством щодо дитини, зокрема онлайн, та торгівлею дітьми:

1.4

Проблеми зібрання електронних доказів у справах зазначеної категорії:

недосконалість законодавства, відсутність чітких підзаконних актів, методичних рекомендацій та сталої практики застосування, збору, зберігання, оформлення електронних доказів;

проблеми у порядку вилучення електронних доказів та проведенні подальших експертиз;

недосконалість перевірки реальності, допустимості та достовірності електронних доказів;

слабкі технічні можливості правоохоронної системи, відсутність належного технічного забезпечення;

технічна некомпетентність органів досудового слідства та інших спеціалістів у органах Національної поліції;

відсутність необхідного навчання щодо збору та використання електронних доказів на практиці;

1

Щодо проблем розслідування злочинів, пов'язаних з сексуальним насильством щодо дитини, зокрема онлайн, та торгівлею дітьми:

1.4

Проблеми зібрання електронних доказів у справах зазначеної категорії:

анонімність програмного забезпечення, яке використовуються злочинцями;

складність у доведеності факту, що саме конкретна особа користувалась комп'ютерною технікою;

складнощі у ідентифікації автора електронного документу;

неналежна взаємодія між правоохоронними органами та експертами, психологами різних країн;

проблеми з визнанням законності вилучення таких доказів, та в подальшому допустимість таких доказів в суді.

2

Щодо особливостей судового розгляду справ, пов'язаних з сексуальним насильством щодо дитини, зокрема онлайн, та торгівлею дітьми:

2.1

Майже **60%** респондентів зазначили, що найчастіше діти беруть участь у судових засіданнях по справах зазначених категорій.

Ризики, пов'язані з цим:

повторна травматизація дитини;

здійснення тиску на дитину та, як наслідок, зміна дитиною свідчень у суді, неготовність дитини до процесу, тощо.

2.2

Більше **60%** респондентів зазначили, що кімнати суду, де відбувається допит дитини, не є дружніми до дитини.

2

Щодо особливостей судового розгляду справ, пов'язаних з сексуальним насильством щодо дитини, зокрема онлайн, та торгівлею дітьми:

2.3

1/3 респондентів зазначили, що справи даної категорії розглядаються судом із порушенням розумності строків.

Серед ключових причин порушення строків:

неявка учасників кримінального процесу; процесуальні зловживання сторін та затягування процесу;

неукомплектованість судів та надмірна завантаженість суддів;

зміна дитиною свідчень або відмова від них, тощо.

2

Щодо особливостей судового розгляду справ, пов'язаних з сексуальним насильством щодо дитини, зокрема онлайн, та торгівлею дітьми:

2.4

Майже **10%** респондентів повідомили, що їм відомі випадки звільнення осіб, які вчинили сексуальне насильство щодо дитини, зокрема онлайн, та торгівлі дітьми, від кримінальної відповідальності на підставі ст. 75 КК.

В реєстрі судових рішень було виявлено таку справу, яка однозначно привертає увагу, а рішення судді вочевидь винесено без урахування найкращих інтересів дитини (батька у справі щодо розбещення своєї малолітньої дитини було звільнено від відбування покарання з випробуванням, при цьому малолітня дитина, яка постраждала, та ще троє дітей залишилися у родині на утриманні особи, яка скоїла злочин сексуального характеру щодо рідної доньки¹).

¹ Рішення Херсонського міського суду Херсонської області від 15 травня 2020 року у справі № 766/19583/19, головуючий суддя Корольчук Н.В., прокурор Недбайло І.Г.

3

Щодо практики здійснення опитування/допиту дитини на етапах розслідування та судового розгляду справ, пов'язаних з сексуальним насильством щодо дитини, зокрема онлайн, та торгівлею дітьми

3.1

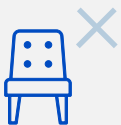
Майже **90%** респондентів зазначили, що дитину на етапі розслідування та судового розгляду справи опитують по декілька разів.

Лише **25,9%** респондентів повідомило, що опитування/допит дитини завжди відбувається у «зеленій кімнаті» або за «методикою зеленої кімнати».

3.2

Причини, через які опитування/допит не завжди проводиться у «зеленій кімнаті» або за «методикою зеленої кімнати»:

відсутність необхідних умов для цього (відсутність облаштованих кімнат за місцем розташування слідчих підрозділів);

відсутність чітких положень щодо обов'язкового проведення опитування/допиту у «зеленій кімнаті» або за «методикою зеленої кімнати»;

недостатній рівень розуміння фахівцями важливості застосування такої методики;

низький рівень/відсутність навичок у фахівців щодо застосування «методики зеленої кімнати»;

відсутність психологів, яких можна залучити до опитування/допиту.

3

Щодо практики здійснення опитування/допиту дитини на етапах розслідування та судового розгляду справ, пов'язаних з сексуальним насильством щодо дитини, зокрема онлайн, та торгівлею дітьми

3.3

98% респондентів вважають, що до проведення опитування/допиту дитини варто залучати психолога, водночас частина респондентів наголосила, що психолог має бути спеціально підготованим.

Психологу важливо знати:

вікові особливості дитини;

етапи проведення
опитування/допиту;

процесуальні особливості;

бути готовим працювати з дітьми, які постраждали, були свідками або вчинили злочини, пов'язані з сексуальним насильством, зокрема онлайн, та торгівлею дітьми.

3

Щодо практики здійснення опитування/допиту дитини на етапах розслідування та судового розгляду справ, пов'язаних з сексуальним насильством щодо дитини, зокрема онлайн, та торгівлею дітьми

3.4

Проблеми, пов'язані із залученням психолога до опитування/допиту дитини:

брак досвідчених психологів, що готові ефективно провести опитування/допит дитини у справах, пов'язаних з сексуальним насильством, зокрема онлайн, та торгівлею дітьми;

відсутність реєстру таких фахівців та складності із їх залученням у неробочі години та на безоплатній основі.

Доцільність залучення педагога до проведення опитування:

Про доцільність залучення педагога до проведення опитування/допиту дитини зазначили **менше половини** респондентів та ще менше визначили доцільність залучення педагога із закладу освіти,

3

Щодо практики здійснення опитування/допиту дитини на етапах розслідування та судового розгляду справ, пов'язаних з сексуальним насильством щодо дитини, зокрема онлайн, та торгівлею дітьми

- 3.5 **72%** респондентів зазначили, що висновок психолога враховується під час судового розгляду справ, проте **11,2%** вказали, що, з огляду на їхній досвід, висновок психолога не враховується.

72%

11,2%

- 3.6 Лише **32,9%** респондентів зазначили, що знають про випадки використання в суді відеозапису попередньо зробленого опитування/допиту дитини.

32,9%

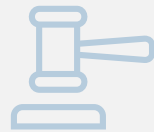
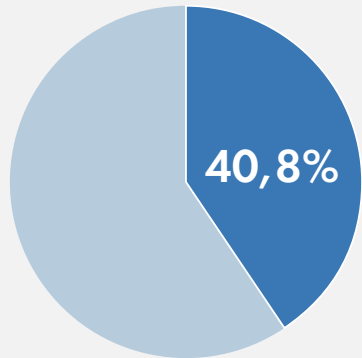
4

Щодо міжвідомчої взаємодії на етапах виявлення, розслідування та судового розгляду справ зазначеної категорії

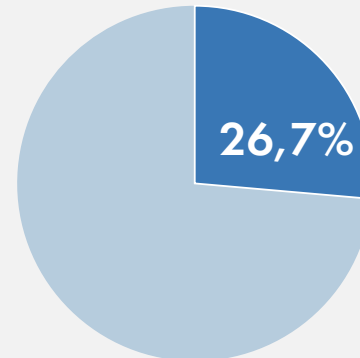

4.1

Найбільш високо респонденти оцінили рівень міжвідомчої взаємодії у контексті судового розгляду справи дитини, яка постраждала від сексуального насильства, зокрема онлайн (**40,8%** респондентів відзначили, що така взаємодія існує), водночас найменша кількість респондентів відзначила існування належної міжвідомчої взаємодії на етапах досудового розслідування справи дитини, яка постраждала від торгівлі дітьми (**26,7%**).

існування міжвідомчої взаємодії
у контексті судового розгляду

існування міжвідомчої взаємодії
у контексті досудового розгляду

4

Щодо міжвідомчої взаємодії на етапах виявлення, розслідування та судового розгляду справ зазначеної категорії

4.2

Чинники, що впливають на ефективність забезпечення міжвідомчої взаємодії основних суб'єктів:

недостатня кількість фахівців на місцях та відсутність чітких норм щодо міжвідомчої взаємодії;

«персональний чинник» (так званий «людський фактор»);

відсутність практики проведення спільних нарад, інших заходів для посилення взаємодії, прийняття спільних рішень;

формалізм та відсутність напрацьованих алгоритмів на місцях;

брак підготованих кадрів, зокрема психологів, які мають долучатися до опитування (допиту) дитини, особливо така проблема актуальна для маленьких містечок, районів, сільської місцевості.

Занепокоєння викликає як міжвідомча взаємодія, так і в цілому – питання виявлення, реагування, розслідування і судового розгляду справ даної категорії в контексті децентралізації і створення громад, адже кожна громада має свої особливості і свої новостворені структури, в яких часто питання захисту прав дітей не є пріоритетним.

4

Щодо міжвідомчої взаємодії на етапах виявлення, розслідування та судового розгляду справ зазначеної категорії

4.3

Що може підвищити міжвідомчу взаємодію на місцях у розслідуванні та судовому розгляді справ даної категорії:

введення спеціалізації у слідчих, прокурорів, суддів щодо справ, в яких свідками або потерпілими є діти;

чіткі алгоритми взаємодії служб у конкретних випадках із чіткими строками виконання;

підвищення професіоналізму співробітників, введення у навчальні програми підвищення кваліфікації спеціалістів відповідної тематики;

підвищення рівня вмотивованості працівників;

проведення спільних нарад, форм навчання для різних категорій фахівців, включених у взаємодію;

введення електронних реєстрів для обміну інформацією.

5

Щодо підтримки дитини, яка постраждала від сексуального насильства, зокрема онлайн, та торгівлею дітьми, на етапах досудового розслідування та судового розгляду справ

5.1

В цілому респонденти зазначили, що надання підтримки дитині, яка постраждала від сексуального насильства, зокрема онлайн, та торгівлею дітьми, на етапах досудового розслідування та судового розгляду справ, здійснюється на посередньому та низькому рівнях.

Такими, що здійснюються найбільш ефективно, респонденти вважають:

представництво інтересів дитини
(29,6% респондентів)

юридичну допомогу
(28,9% респондентів)

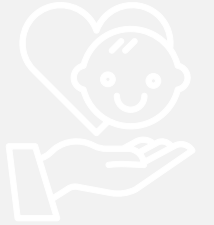
реабілітаційні послуги для дітей, які постраждали або були свідками
(45,7% респондентів)

Експерти вважають, що психологічна підтримка та реабілітаційні послуги дітям, в переважній більшості, не надаються взагалі або такі випадки є дуже поодинокими, оскільки відсутні як надвачі таких послуг, так і порядок та алгоритми їх надання.

5

Щодо підтримки дитини, яка постраждала від сексуального насильства, зокрема онлайн, та торгівлею дітьми, на етапах досудового розслідування та судового розгляду справ

5.2

Рекомендації респондентів та експертів, щодо засобів, які допоможуть захистити права дитини і убезпечити її як в юридичному, так і в психологічному аспекті:

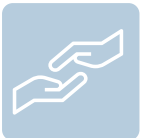
долучати до таких справ спеціалістів (слідчих, прокурорів, суддів тощо), які вже мають досвід роботи зі справами даних категорій, найбільш досвідчених;

своєчасно вилучати дитину із травмуючого середовища та відмежовувати від кривдника;

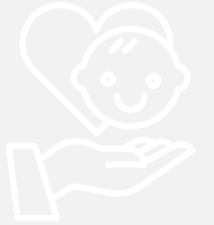
унеможливити проведення очних ставок, повторних допитів дитини за ініціативи та за участі кривдника та/або його адвоката;

впровадити роботу психолога з постраждалою дитиною чи дитиною-свідком як обов'язкову на всіх етапах справи, а також проводити роботу з її батьками, щоб вони мали ресурс надавати підтримку дитині;

5

Щодо підтримки дитини, яка постраждала від сексуального насильства, зокрема онлайн, та торгівлею дітьми, на етапах досудового розслідування та судового розгляду справ

5.2

Рекомендації респондентів та експертів, щодо засобів, які допоможуть захистити права дитини і убезпечити її як в юридичному, так і в психологічному аспекті:

належним чином налагодити систему надання дитині та її сім'ї послуг реабілітації, розвинути мережу таких суб'єктів, які були б готові надавати цей вид послуг;

забезпечити послугами досвідченого адвоката всіх дітей, які постраждали або стали свідками такої категорії злочинів, що мав би відповідний рівень обізнаності з питань дитячої психології і взаємодії з дитиною;

організовувати всі процесуальні дії на етапах досудового розгляду та суду з урахуванням психологічних особливостей дитини та уникати її ретравматизації (мінімальна кількість допитів у спеціально створених умовах психологом або навченим персоналом; унеможливлення контактів із кривдником; унеможливлення допиту дитини в кімнаті судового засідання, а замість цього – використання відеоматеріалів допиту тощо).

РЕКОМЕНДАЦІЇ

Щодо вдосконалення нормативно-правової бази України:

З урахуванням ст. 35 Конвенції Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства передбачити у КПК України:

проведення допиту дитини без необґрунтованої затримки, відразу після повідомлення фактів компетентним органам;

проведення допиту дитини, якщо це необхідно, у спеціально обладнаному та прилаштованому для цих цілей приміщенні;

проведення допитів дитини особою, спеціально підготовленою для цих цілей, зокрема дитячим психологом;

проведення всіх допитів дитини одними й тими самими особами, якщо це можливо та де це доцільно;

якомога меншої кількості допитів і настільки, наскільки це є вкрай необхідним для цілей кримінального провадження;

можливості супроводження дитини її законним представником або, де це доцільно, дорослим, якого вона сама вибирає, якщо стосовно цієї особи не буде винесено мотивованого рішення про інше;

так само: внести зміни, що визначатимуть як допустимий доказ відеозапис свідчень дітей на етапі досудового слідства та не передбачатимуть обов'язкової участі потерпілої дитини та надання нею свідчень у суді; розумності строків проведення досудового розслідування та розгляду справ у суді, а так само строків призначення та проведення судових експертиз.

Щодо вдосконалення нормативно-правової бази України:

Врегулювати питання щодо забезпечення обов'язкової спеціалізації суддів, слідчих, прокурорів та адвокатів у кримінальних провадженнях щодо неповнолітніх осіб.

Врегулювати діяльність спеціальних центрів (за моделлю «барнахуз»), в яких з дітьми, які постраждали, були свідками або вчинили злочини, працюватимуть мультидисциплінарні команди та проводитимуться комплексні заходи щодо її захисту в одному місці.

Забезпечити належне юридичне представництво потерпілих дітей у справах зазначеної категорії, та передбачити обов'язкову участь адвоката потерпілої дитини.

Щодо методичного забезпечення:

Розробити необхідні методичні рекомендації щодо поводження з електронними доказами у справах, пов'язаних з сексуальним насильством та торгівлею дітьми онлайн (питання збору, зберігання, оформлення електронних доказів, порядку їх вилучення, перевірки їхньої належності, допустимості та достовірності тощо).

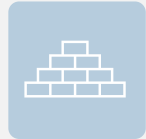

Розробити та затвердити методичні рекомендації для слідчих органів, прокурорів, суддів, адвокатів, представників органів опіки та піклування щодо справ, пов'язаних з сексуальним насильством щодо дитини, зокрема онлайн та торгівлі дітьми.

Щодо розвитку професійного потенціалу суб'єктів:

Розробити Єдині стандарти навчання фахівців системи юстиції щодо дітей (прокурорів, суддів, працівників поліції, адвокатів тощо) та приділити увагу питанням формування у всіх дотичних фахівців компетенцій, необхідних для розслідування справ, пов'язаних з сексуальним насильством щодо дітей, зокрема онлайн, та торгівлею дітьми.

Забезпечити перегляд існуючих навчальних програм або розробити нові для підготовки спеціалізованих слідчих, уповноважених на здійснення досудового розслідування кримінальних проваджень у справах про сексуальне насильство, зокрема онлайн, та торгівлю дітьми; поліцейських підрозділів боротьби зі злочинами, пов'язаними з торгівлею людьми; кіберполіцейських; прокурорів, що здійснюють нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування; суддів, що розглядають такі справи, з урахуванням міжнародного досвіду єдиних стандартів навчання фахівців.

Впровадити практику супервізій та інтервізій для фахівців (поліцейських, прокурорів, суддів, адвокатів), залучених на етапах слідства та судового розгляду справ, пов'язаних з сексуальним насильством, зокрема онлайн, та торгівлею дітьми, з метою розгляду складних випадків, спільного пошуку шляхів їх вирішення, профілактики професійного вигорання тощо.

На регіональному та районному рівнях запровадити практику мультидисциплінарного навчання для всіх сторін, дотичних до розслідування та розгляду справ, що стосуються сексуального насильства, зокрема онлайн, та торгівлі дітьми.

Щодо розвитку інституційної спроможності суб'єктів:

Розширити технічні можливості кіберполіції та забезпечити належне технічне оснащення та програмне забезпечення відповідно до міжнародних стандартів.

Створити по всій території України мережі спеціально облаштованих та прилаштованих для допиту/опитування, дружніх до дітей приміщень («зелених кімнат»).

Створити Реєстр психологів, педагогів та лікарів, які долучатимуться до опитувань/допитів дітей на етапі досудового слідства та судового розгляду справи, та розробити критерії включення спеціалістів до такого реєстру, а також – порядок сертифікації таких спеціалістів після проходження ними відповідного навчання.
Забезпечити технічні можливості дистанційного заслуховування показів дитини у кожному суді під час розгляду справи у суді.

Створити в судах України спеціально облаштовані кімнати для розгляду справ за участю дітей, поширюючи досвід існування таких кімнат в Івано-Франківському міськрайонному суді та Бахмацькому районному суді Чернігівської області.

Щодо розвитку профілактичних програм та підтримки дітей:

Розробити національну та регіональні інформаційні кампанії з метою підвищення обізнаності громадян щодо захисту прав та інтересів дітей, зокрема і від сексуального насильства, з метою зменшення латентності злочинів зазначеної категорії.

Розробити просвітницько-профілактичні програми для дітей дошкільного та шкільного віку на відповідну тематику.

Розробити пробаційні програми для реалізації в умовах пробації та корекційні програми для впровадження в умовах установ виконання покарань з особами, які засуджені за вчинення злочини сексуального насильства щодо дітей, зокрема онлайн.

Забезпечувати влаштування дітей до форм альтернативного догляду, зокрема до сімей патронатних вихователів, у випадку необхідності тимчасового влаштування для забезпечення безпеки та мінімізації тиску на дитину під час досудового розслідування та судового розгляду.

Розробити та затвердити програму реабілітації дітей, постраждалих від злочинів, пов'язаних з сексуальним насильством щодо дітей, зокрема онлайн, та торгівлею дітьми.

ДЯКУЄМО ЗА УВАГУ!